

Kuzey Atlântik Andlaşmasına Türkiye Cumhuriyetinin katılmasına dair Kanun

(Resmî Gazete ile ilân : 19 . II . 1952 - Sayı : 8038)

No.
5886

Kabul tarihi
18 . II . 1952

BİRİNCİ MADDE — Vaşington'da 4 Nisan 1949 tarihinde imza edilen Kuzey Atlântik Andlaşması ile buna ek 17 Ekim 1951 tarihli Londra Protokolü kabul edilmiştir.

İKİNCİ MADDE — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

18 Şubat 1952

Belçika, Kanada, Danimarka, Fransa, İzlanda, İtalya, Lüksemburg, Holânda, Norveç, Portekiz, İngiltere ve Amerika Birleşik Devletleri arasında 4 Nisan 1949 da Vaşington'da imzalanan

KUZAY ATLÂNTİK ANDLAŞMASI

İşbu Andlaşmaya Taraf olan Devletler,

Birleşmiş Milletler Andlaşmasının gaye ve prensiplerine inançlarını ve bütün milletler ve hükûmetlerle barış halinde yaşamak arzularını teyit ettiler,

Milletlerinin, demokrasi prensipleriyle fert hürriyetleri ve hukukun hükümlerine üzerine müesses bulunan hürriyetlerini, müşterek miraslarını ve medeniyetlerini korumaya karar vererek,

Kuzey Atlântik bölgesinde refah ve istikrarın gelişmesine yardım etmek arzusunu besliyerek,

Müşterek müdafaaları ve barış ve güvenliğin korunması için gayretlerini birleştirmeye azmederek,

İşbu Kuzey Atlântik Andlaşması üzerinde mutabık kalmışlardır :

Madde — 1.

Birleşmiş Milletler Andlaşmasında kararlaştırılmış olduğu üzere, Taraflar, dâhil olabilecekleri bilûmum milletlerarası ihtilâfları, milletlerarası barış ve güvenliği ve adaleti tehlikeye koymayacak surette barışçı yollarla halletmeyi ve milletlerarası münasebetlerinde, Birleşmiş Milletlerin gayeleriyle her hangi bir suretle telif edilemeyecek tehdit veya kuvvet istimalinden çekinmeyi taahhüt ederler.

Madde — 2.

Taraflar, kendi hür müesseselerini takviye, bu müesseselerin istinad ettiği prensiplerin daha iyi anlaşılmasını temin ve istikrar ve refahı sağlamaya has şartları geliştirmek suretiyle milletlerarası muslihane ve dostane münasebetlerin inkişafına yardım etmeyeceklerdir. Taraflar, beynelmîlel iktisadî siyasetlerindeki bütün aykırılıkları izaleye çalışacaklar ve içlerinden her biri veya hepsi arasında iktisadî iş birliğini teşvik etmeyeceklerdir.

Madde — 3.

İşbu Andlaşmanın gayelerinin daha müessir bir şekilde tahakkukunu temin için Taraflar, kendi hususi vasıtalarını geliştirmek ve birbirlerine karşılıklı yardımlarda bulunmak suretiyle, münferiden ve müctemian, devamlı ve fiilî olarak hareket edip bir silâhlı tecavüze karşı münferit ve müşterek mukavemet kudretlerini idame ve tezyid eyliyeceklerdir.

Madde — 4.

İçlerinden her hangi birinin mülki tamamiyetinin, siyasî istiklâlinin veya güvenliğinin, Taraflardan birinin fikrinde, tehdit altında bulunması halinde, Taraflar birbirleriyle istişare eyliyeceklerdir.

Madde — 5.

Taraflar, içlerinden birine veya bir kaçına karşı Avrupa'da veya Kuzey Amerika'da vâkı olacak silâhlı bir tecavüzün bütün Taraflara tevcih edilmiş bir tecavüz addedilmesi ve binnetice Taraflardan her birinin, böyle bir tecavüzün vukuu halinde, Birleşmiş Milletler Andlaşmasının 51 inci maddesiyle tanınan münferit veya müşterek meşru müdafaa hakkını kullanarak, Kuzey Atlântik Bölgesinde güvenliği yeniden tesis ve temin için, silâhlı kuvvet istimali de dâhil olmak üzere, lüzumlu göreceği harekete, münferiden ve diğer Taraflarla mutabakat halinde, hemen tevessül etmek suretiyle tecavüze uğriyan Taraf veya Taraflara yardım eylemesi hususunda mutabık kalmışlardır.

Bu mahiyette olan her silâhlı tecavüz ve bunun neticesinde alınan her tedbir derhal Güvenlik Konseyinin itilama arz olunacaktır. Bu tedbirler, Güvenlik Konseyinin milletlerarası barış ve güvenliği yeniden tesis ve idame için lâzım tedbirleri alması ile nihayet bulacaktır.

Madde — 6.

Taraflardan birinin Avrupa veya Kuzey Amerika'daki ülkesine, Fransa'nın Cezayir vilâyetlerine, Taraflardan her hangi birinin Avrupa'daki işgal kuvvetlerine, Kuzey Atlântik Bölgesinde Seretan Medarının kuzeyinde olup Taraflardan birinin hakkı kazasına tâbi bulunan adalara veya aynı bölgede Taraflardan birinin gemi veya uçaklarına karşı yapılan bir silâhlı tecavüz, Taraflardan birine veya bir kaçına karşı yapılmış bir silâhlı tecavüz addedilip 5'inci maddenin tatbikını icabettirecektir.

Madde — 7.

İşbu Andlaşma, Birleşmiş Milletlere üye olan Tarafların Birleşmiş Milletler Andlaşmasından mütevellit hak ve vecibelerini, yahut milletlerarası barış ve güvenliğin muhafazasında Güvenlik Konseyinin aslı mesuliyetini haleldar etmez ve her hangi bir şekilde haleldar ediyor gibi tefsir olunamaz.

Madde — 8.

Taraflardan her biri, kendisiyle diğer her hangi bir Taraf veya diğer her hangi bir Devlet arasında halen meriyette bulunan Milletlerarası taahhütlerden hiç birinin işbu Andlaşma ahkâmına mugayir olmadığını beyan ve Andlaşmaya aykırı her hangi bir Milletlerarası taahhüde girişmemek vecibesini tekabül eyler.

Madde — 9.

İşbu madde ile Taraflar, Andlaşmanın tatbikatına mütâallik meselelerde salâhiyettar olmak üzere, içinde Âkidlerden her birinin temsil olunacağı bir Konsey ihdas ederler. Konsey her an ve sür-

atle toplanabilecek şekilde teşkilatlandırılacaktır. Konsey lüzumlu olabilecek tâli teşekkülleri kuracak; bilhassa, 3 ve 5'inci maddelerin tatbiki için alınacak tedbirleri tavsiye eyliyecek olan bir Müdafaa Komitesini hemen tesis eyliyecektir.

Madde — 10.

Taraflar, işbu Andlaşmanın prensiplerinin gelişmesine ve Kuzey Atlântik Bölgesinin güvenliğine yardım edebilecek durumdaki diğer her Avrupa Devletini Andlaşmaya iltihaka, oy birliğiyle, davet edebilirler. Bu suretle dâvet olunan her devlet kendi iltihak vesikasını Amerika Birleşik Devletleri Hükûmetine tevdi etmekle Andlaşmaya Taraf olabilir. Amerika Birleşik Devletleri Hükûmeti her iltihak vesikasının tevdiinden Taraflardan her birini haberdar eyliyecektir.

Madde — 11.

Bu Andlaşma Taraflara kendi Anayasaları kaidelerine tevfikan tasdik ve hükümleri ona göre tatbik olunacaktır. Tasdiknameler, Amerika Birleşik Devletleri Hükûmetine mümkün olduğu kadar çabuk tevdi edilecek, mezkûr Hükûmet her tasdiknamenin tevdiinden diğer bileümle mumzi Devletleri haberdar eyliyecektir.

Andlaşma, Belçika, Kanada, Amerika Birleşik Devletleri, Fransa, Lüksemburg, Holânda ve İngil tere dâhil olmak üzere, mumzi Devletlerin çoğunluğunun tasdiknameleri tevdi olunur olunmaz, tasdik eden Devletler arasında meriyete girecek ve diğer mumzi Devletler için tasdiknamelerin tevdi günü vacibüttatbik olacaktır.

Madde — 12.

Andlaşma 10 sene meriyette kaldıktan sonra veya muahhar bir tarihte, Taraflar, içlerinden birinin talebi üzerine, milletlerarası barış ve güvenliğin idamesi için Birleşmiş Milletler Andlaşmasına tevfikan akdedilmiş bulunan gerek muntakavî, gerek cihanşümül mahiyetteki tertiplerin tekâmülü de dâhil olmak üzere, Kuzey Atlântik bölgesinde o tarihte barışa ve güvenliğe müessir âmilleri nazarı itibara alarak, Andlaşmanın tâdili hususunda yekdiğeriyle istişarede bulunacaklardır.

Madde — 13.

Andlaşma 20 sene meriyette kaldıktan sonra, Taraflardan her biri, Amerika Birleşik Devletleri Hükûmetine feshi ihbar ettiği tarihten bir sene sonra, kendisine taallûku itibariyle Andlaşmaya nihayet verebilecektir. Amerika Birleşik Devletleri Hükûmeti, her fesihnamenin tevdiini diğer Âkidlere bildirecektir.

Madde — 14.

Fransızca ve İngilizce metinleri aynı derecede muteber olan bu Andlaşma, Amerika Birleşik Devletleri Hükûmeti Hazinei Evrakına tevdi edilecektir. Tasdikli suretleri bu Hükûmet tarafından diğer mumzi Devletler Hükûmetlerine verilecektir.

Yunanistan ile Türkiye'nin Kuzey Atlântik Andlaşmasına iltihakına mütedair PROTOKOL

4 Nisan 1949 da Vaşington'da imzalanan Kuzey Atlântik Andlaşmasına Taraf olan Devletler Kuzey Atlântik Bölgesi güvenliğinin, Yunanistan Kırallığı ve Türkiye Cumhuriyetinin iş-

bu Andlaşmaya iltihakiyle artacağına kani bulunmakla, aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır :

Madde — 1.

İşbu Protokolün yürürlüğe girmesiyle, Amerika Birleşik Devletleri Hükûmeti, bilûmum Taraflar namına, Yunanistan Kırallığı Hükûmeti ile Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetine, bu Protokolün ikinci maddesiyle muaddel şeklini alacak olan Kuzey Atlântik Andlaşmasına iltihak için bir davetiye gönderecektir. Bunu mütaakıp, Yunanistan Kırallığı ile Türkiye Cumhuriyetinden her biri, iltihak vesikasını Amerika Birleşik Devletleri Hükûmetine tevdi eylemesi tarihinde, Andlaşmanın 10'uncu maddesine tevfikan, işbu Andlaşmaya Taraf olacaktır.

Madde — 2.

Türkiye Cumhuriyetinin Kuzey Atlântik Andlaşmasına Taraf olması halinde, Andlaşmanın 6'ncı maddesi, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetinin iltihak vesikasını Amerika Birleşik Devletleri Hükûmetine tevdi eylemesi tarihinden itibaren, aşağıdaki şekilde tadil edilmiş olacaktır :

i) Taraflardan birinin Avrupa veya Kuzey Amerika'daki ülkesine yahut Fransa'nın Cezayir vilâyetlerine, Türkiye Ülkesine, yahut Kuzey Atlântik bölgesinde Seretan Medarının kuzeyinde olup Taraflardan her hangi birinin hakkı kazasına tâbi bulunan adalara,

ii) Taraflardan her hangi birinin işbu ülkelerde veya bu ülkeler üzerinde yahut Avrupa'nın, Andlaşma yürürlüğe girdiği tarihte, Taraflardan her hangi birinin işgal kuvvetlerinin konaklamış olduğu diğer her hangi bir bölgesinde veya Akdeniz'de yahut Seretan Medarının kuzeyinde kalan Kuzey Anlântik bölgesindeki kuvvetlerine, gemilerine veya uçaklarına yapılan bir silâhlı tecavüz,

Taraflardan birine veya birkaçına karşı yapılmış bir silâhlı tecavüz addedilip 5'inci maddenin tabikını icabettirecektir.

Madde — 3.

İşbu Protokol Kuzey Atlântik Andlaşmasına Taraf olan devletlerden her birinin kabulünü Amerika Birleşik Devletleri Hükûmetine tebliğ etmesiyle yürürlüğe girecektir. Amerika Birleşik Devletleri Hükûmeti bu tebliğlerden her birinin abındığı tarihi ve işbu Protokolün yürürlüğe girdiği tarihi Kuzey Atlântik Andlaşmasına Taraf olan bilûmum devletlere bildirecektir.

Madde — 4.

Fransızca ve İngilizce metinleri aynı derecede muteber olan işbu Protokol, Amerika Birleşik Devletleri Hükûmeti Hazinei Evrakına tevdi olunacaktır. Mezkûr Hükûmet, Protokolünü musad-dak suretlerini Kuzey Atlântik Andlaşmasına Taraf olan diğer bilûmum devletlere verecektir.

Yukarıdaki hükümleri tasdikan, adları aşağıda yazılı murahhaslar işbu Protokolü imzalamışlardır.

17 Ekim 1951 de Londara'da tanzim edilmiştir.

Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası : 18 . II . 1952 ve 1/337

Bu kanunun ilânının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası : 18 . II . 1952 ve 4/59

Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların cilt ve sayfa numaraları : 13 312,313:339,339,339:340,343:346

[Birleşim : 41 — 110 sıra sayılı Basmayazı 41 nci Birleşim Tutanağına bağlıdır.]